

6. týždeň semestra

DÚ 1: Ukážte, že neexistuje

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{2xy^2}{x^3 + y^2}$$

Riešenie:

Urobme najprv zúženie na priamku $x = 0$, tj. parametricky: $x = x(t) = 0, y = y(t) = t$. Aby $(x, y) \rightarrow (0, 0)$ pozdĺž priamky, tak $t \rightarrow 0$ a vypočítajme limitu:

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{0}{0 + t^2} = 0.$$

Urobme ďalej zúženie na krivku $y = y(x) = \sqrt{x^4 - x^3}$, parametricky: $x = x(t) = t, y = y(t) = \sqrt{t^4 - t^3}$. Keďže $y(t) = \sqrt{t^4 - t^3} = \sqrt{t^3(t - 1)} = \sqrt{-t^3(1 - t)}$, funkcia $y(t)$ je dobre definovaná pre ľubovoľné $t < 0$ blízke 0. Aby $(x, y) \rightarrow (0, 0)$ pozdĺž krivky, tak $t \rightarrow 0^-$ a vypočítajme limitu:

$$\lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{2t \left(\sqrt{-t^3(1 - t)} \right)^2}{t^3 + \left(\sqrt{t^4 - t^3} \right)^2} = \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{-2t^4(1 - t)}{t^3 + t^4 - t^3} = \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{2t^4(t - 1)}{t^4} = \lim_{t \rightarrow 0^-} 2(t - 1) = -2 \neq 0.$$

Aby limita mohla v bode $(0, 0)$ existovať, tak pre všetky zúženia musí dávať rovnaké číslo, čo pre nami zvolené zúženia nie je pravda a preto limita $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{2xy^2}{x^3 + y^2}$ neexistuje.

DÚ 2: Vyšetrite spojitosť f v bode $(0, 0)$, vypočítajte parciálne derivácie f v bode $(0, 0)$ a vyšetrite diferencovateľnosť funkcie f v bode $(0, 0)$, ak:

$$f(x, y) = \begin{cases} \left(\sqrt{x^2 + y^2} \right) e^{\frac{-1}{x^2 + y^2}}; & \text{pre } (x, y) \neq (0, 0) \\ 0; & \text{pre } (x, y) = (0, 0) \end{cases}$$

Riešenie:

Vyšetrite najprv spojitosť funkcie f v bode $(0, 0)$:

$$\begin{aligned} \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x, y) &= \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \left(\sqrt{x^2 + y^2} \right) e^{\frac{-1}{x^2 + y^2}} = \left| \begin{array}{l} u = \frac{1}{x^2 + y^2} \\ (x, y) \rightarrow (0, 0) \\ u \rightarrow \infty \end{array} \right| = \lim_{u \rightarrow \infty} \frac{1}{\sqrt{u} e^u} = \frac{1}{\infty} = 0 \\ &= f(0, 0) \end{aligned}$$

Teda funkcia f je spojitá v bode $(0, 0)$.

Vypočítajme parciálne derivácie funkcie f v bode $(0,0)$:

$$\begin{aligned}\frac{\partial f}{\partial x}(0,0) &= \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f((0,0) + t(1,0)) - f(0,0)}{t - 0} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(t, 0) - 0}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{\sqrt{t^2} e^{\frac{-1}{t^2}}}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{|t|}{t e t^2} \\ &= \begin{cases} \lim_{t \rightarrow 0^+} \frac{t}{t e t^2} = \lim_{t \rightarrow 0^+} \frac{1}{e t^2} = \frac{1}{\infty} = 0 \\ \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{-t}{t e t^2} = \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{-1}{e t^2} = \frac{-1}{\infty} = 0 \end{cases}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\frac{\partial f}{\partial y}(0,0) &= \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f((0,0) + t(0,1)) - f(0,0)}{t - 0} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(0, t) - 0}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{\sqrt{t^2} e^{\frac{-1}{t^2}}}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{|t|}{t e t^2} \\ &= \begin{cases} \lim_{t \rightarrow 0^+} \frac{t}{t e t^2} = \lim_{t \rightarrow 0^+} \frac{1}{e t^2} = \frac{1}{\infty} = 0 \\ \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{-t}{t e t^2} = \lim_{t \rightarrow 0^-} \frac{-1}{e t^2} = \frac{-1}{\infty} = 0 \end{cases}\end{aligned}$$

Čiže máme $\frac{\partial f}{\partial x}(0,0) = 0 = \frac{\partial f}{\partial y}(0,0)$.

Nakoniec overme, či je f diferencovateľná v bode $(0,0)$:

$$\begin{aligned}& \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{\left| f(x,y) - f(0,0) - \left(\frac{\partial f}{\partial x}(0,0), \frac{\partial f}{\partial y}(0,0) \right) \begin{pmatrix} x-0 \\ y-0 \end{pmatrix} \right|}{\|(x,y) - (0,0)\|} \\ &= \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{\left| f(x,y) - 0 - (0,0) \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} \right|}{\|(x,y)\|} = \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{\left| (\sqrt{x^2 + y^2}) e^{\frac{-1}{x^2 + y^2}} - 0 - 0 \right|}{\sqrt{x^2 + y^2}} \\ &= \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{(\sqrt{x^2 + y^2}) e^{\frac{-1}{x^2 + y^2}}}{\sqrt{x^2 + y^2}} = \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} e^{\frac{-1}{x^2 + y^2}} = \left| \begin{array}{l} u = \frac{-1}{x^2 + y^2} \\ (x,y) \rightarrow (0,0) \\ u \rightarrow -\infty \end{array} \right| \\ &= \lim_{u \rightarrow -\infty} e^u = "e^{-\infty}" = 0\end{aligned}$$

Áno, f je diferencovateľná v bode $(0,0)$.